

INTERNATIONAL CROSS COUNTRY CHAMPIONSHIPS
CROSS NARODÓW
1903 – 1972
MEDALIŚCI – GWIAZDY

Historia czempionatów w biegach przełajowych sięga początków XX wieku – pierwsza edycja Międzynarodowych Mistrzostw w biegach p[przełajowych odbyła się w 1903 roku w Hamilton w Szkocji. Do 1971 roku organizacją zawodów pod obowiązującą od 1903 roku nazwą, zajmowała się Międzynarodowa Unia Biegów Przełajowych. Na początku lat 70tych impreza została przekazana pod jurysdykcję IAAFu, który w belgijskim Waregem zorganizował w 1973 roku pierwszą edycję mistrzostw świata w przełajach.

Marcin Nagórek – zawodnik i trener, w marcowym numerze z 2011 roku „Bieganie” napisał: „mało kto zna dzisiaj bogatą historię biegów przełajowych, tym bardziej, że nie była ona nigdy polską konkurencją”.

Marcin Nagórek (1980) w swojej karierze biegowej był brązowym medalistą halowych Mistrzostw Polski 800m w 2011 roku, zdobył dwa brązowe medale drużynowych mistrzostw Polski seniorów w biegach przełajowych 2009 i 2011. Na dystansie 800m posiada klasę mistrzowską, a rekord życiowy na tym dystansie to 1:48,31. Jego najlepszą zawodniczką jest Ola Jakubczak, trzykrotna wicemistrzyni Polski w biegu na 10,000m.

Cofnijmy się o 110 lat wstecz. Do zawodów w 1903 roku w Hamilton (Szkocja) przystąpiły 4 kraje z Wysp Brytyjskich. Jeszcze wcześniej w 1878 roku odbyły się pierwsze mistrzostwa Anglii w biegach przełajowych, a w 1890 roku takie same zawody w Stanach Zjednoczonych. W Polsce pierwszy bieg przełajowy odbył się we Lwowie w 1906 roku, zorganizowany przez Towarzystwo Zabaw Ruchowych.

Pierwsze oficjalne Mistrzostwa Polski w biegach przełajowych dla mężczyzn odbyły się w 1921 roku na dystansie 6,5km. Zwyciężył na nich Jan Baran z KS Pogoń Lwów. Jan Baran w roku 1920 otrzymał olimpijską nominację w biegu na 1500m. Polska reprezentacja nie wystartowała w tej Olimpiadzie ze względu na wojnę ze Związkiem Radzieckim. Zawodnik w Mistrzostwach Polski zdobył 8 medali na dystansach średnich. Startował również w 5-o boju nowoczesnym, zdobywając 3 medali: srebrny i dwa brązowe (1926-1929). Był żołnierzem Wojska Polskiego.

Kobiety rozpoczęły starty w Mistrzostwach Polski w biegach przełajowych w 1928 roku. Zwyciężczynią została i powtórzyła sukces 2 lata później, Otylia Tabacka – Kałuża – KS Katowice. Otylia Tabacka była 26-o krotną Mistrzynią Polski na dystansach od 60 do 800m. Startowała na Olimpiadzie w Amsterdamie 1928. Na igrzyskach tych inna Polska zawodniczka Halina Konopacka zdobyła pierwszy złoty medal dla Polski (rzut dyskiem – 39.62). Otylia Tabacka startowała również w pierwszych mistrzostwach europy – Wiedeń 1938, zdobywając srebrny medal w sztafecie 4x100 (48,2). Po 1946 roku była trenerką AKSu Chorzów, a jej zawodniczka Halina Rychter – Górecka była 4-o krotną Olimpijką, zdobywając brązowy i złoty medal w sztafecie 4x100 (Rzym i Tokio).

Kolejność państw, które przystępowały do Crossu Narodów była następująca:

1907 – Francja	1938 – Republika Irlandii
1923 – Belgia	1950 – Holandia
1929 – ITA, LUKS, ESP, SUI	1953 – Jugosławia
1933 – Irlandia Północna	1958 – TUNEZJA

JUNIORZY

Ponizej 21 lat – mężczyźni. Nieoficjalnie rozegrali swoje mistrzostwa w 1940 roku. Oficjalnie 21 lat później. Więcej w dalszej części materiału.

KOBIETY

Podobnie rywalizowały w przełajowym Crossie Narodów nieoficjalnie od 1931 roku. Kolejne edycje odbywały się z przerwami do 1957 roku. Po 10-letniej przerwie panie już oficjalnie i bez przerw ścigały się do 1972 roku, kiedy to w Cambridge (Anglia) wspólnie z mężczyznami zakończył się I etap przełajowych Mistrzostw Świata pod nazwą Cross Narodów.

Biegacze z krajów satelitarnych ZSRR, w tym i Polska, musieli ze względów politycznych stronić od Crossu Narodów, zmuszani do startów w „konkurencyjnym” Crossie rozgrywanym pod patronatem dziennika „L'Humanite” będącego organem komunistów francuskich. Gdy jednak w 1973 roku Cross Narodów przemienił się w oficjalne Mistrzostwa Świata w biegach przełajowych pod egidą IAAF mając premierę w Waregem (Belgia) nasi biegacze otrzymali pozwolenie na występy w tej międzynarodowej imprezie. Polska zadebiutowała w roku 1974 we włoskiej miejscowości Monza na północnych obrzeżach aglomeracji Mediolanu. W zawodach tych polki zdobyły 2 szóste miejsca: Bronistała Ludwichowska – Gwardia Olsztyn – indywidualnie oraz drużyna w składzie: B.L., Renata Pentlinowska – Neptun Gdańsk, Urszula Prasek – Pomorze Stargard, Danuta Siemieniuk – Jagielonia Białystok, Celina Magala – Budowlani Kielce, Ewa Kutry – Oleśniczanka.

STATYSTYKA MEDALOWA 1903 – 1972 INDYWIDUALNA I DRUŻYNOWA MĘŻCZYŹN

W pierwszej i drugiej edycji Crossu Narodów złote medale indywidualnie i drużynowo dla Anglii zdobył Alf Shrubb (46:23 i 47:59).

ALF SHRUBB (1879 – 1964)

Był amatorem od 1890 do 1905 roku i zawodowce od 1906 do 1912. Był niezwyciężonym na dystansach do 15 mil. Był posiadaczem 28 najlepszych wyników na świecie, m.in.: 5,000m (14:17,2) i 10,000m (31:02,4). Oba wyniki ustanowił w 1904 roku. Jego niektóre osiągnięcia jako najlepsze na świecie, m.in. 6 mil (29:59) przetrwały ponad 20 lat. Dziesięciokrotnie startował przeciwko wielkiemu biegaczowi Ameryki – Indianinowi Thomas Charles Longboat (1887 – 1949) wygrywając wszystkie wyścigi krótsze aniżeli 20 mil. Longboat w latach 1905 – 1906 wygrał 2 prestiżowe biegi: Victoria Day i Race Around Bay Road. W 1907 roku wygrał Boston Maraton z rekordem trasy 2:24,24.

JEAN BOUIN (Francja, 1888 – 1914, zginął w walkach I Wojny Światowej).

Był siedmiokrotnym medalistą spoza Wysp Brytyjskich w Crossie Narodów. W 1912 roku na Igrzyskach Olimpijskich w Sztokholmie zdobył srebrny medal na dystansie 5000m. W 1911 roku ustanowił rekord świata na dystansie 10,000m (30:58,8) który przetrwał do 1921 roku. W 1913 roku ustanowił rekord świata w biegu godzinnym (19.021).

W Crossie Narodów zdobył pod rząd od 1911 roku 3 złote medale indywidualnie 3 złote medale i jeden srebrny (1909) oraz w klasyfikacji drużynowej zdobył dwa srebrne i jeden brązowy medal.

Statystyka medalowa mężczyzn jest podzielona na 3 okresy z 5-letnimi przerwami spowodowanymi wojnami.

Statystyka z 3 etapów

	1903 – 1914	1920 – 1939	1946 – 1972
Anglia	1903-1914	IN i DR	38 (21-8-9)
	1920-1940	IN i DR	52 (29-15-8)
	1946-1972	IN i DR	59 (26-18-15)
	<hr/>		
			149 (76-41-32)
Francja	1903-1914	IN i DR	8 (3-3-2)
	1920-1940	IN i DR	30 (8-13-9)
	1946-1972	IN i DR	42 (13-16-13)
	<hr/>		
			80 (24-32-24)
Belgia	1903-1914	IN i DR	---
	1920-1940	IN i DR	6 (0-1-5)
	1946-1972	IN i DR	32 (10-12-10)
	<hr/>		
			38 (10-13-15)
Szkocja	1903-1914	IN i DR	13 (0-5-8)
	1920-1940	IN i DR	22 (2-8-12)
	1946-1972	IN i DR	2 (0-0-2) DR 0-0-0
	<hr/>		
			37 (2-13-22)
Irlandia i Walia	1903-1972	IN i DR	IRE 19 (0-12-7) WAL 5 (0-1-4)
	<hr/>		
			24 (0-13-11)

Pozostałe reprezentacje, które zdobywały medale na przestrzeni 70 lat Crossu Narodów w klasyfikacjach indywidualnej i drużynowej:

Hiszpania	8 (1-3-4)
Maroko	5 (2-1-2)
NZL	4 (0-1-3)
Jugosławia	2 (1-0-1)
Tunezja	2 (1-0-1)
USA	1 (0-0-1)

W Crossie Narodów startowali zawodnicy, których wizytówki sportowe skłaniają aby przypomnieć ich sukcesy amatorom biegania oraz młodzieży w ramach lekcji historii o wielkich biegaczach.

JACK HOLDEN

Angielski długodystansowiec (1907 – 2004). Zdobył w Crossie Narodów indywidualnie 6 medali, w tym 4 złote, w latach 1932-1937 oraz 7 złotych medali w klasyfikacji drużynowej. Był czterokrotnym mistrzem Anglii w biegu maratońskim (1947-1950). Był olimpijczykiem z Londynu

1948. Wygrał maraton na Mistrzostwach Europy w 1950 roku oraz w tym samym roku maraton Auckland (Nowa Zelandia).

ALAIN MIMOUN

Urodził się w 1921 roku w Algierii. Francuski lekkoatleta, 3-krotny Olimpijczyk (1948-1956). 3-krotny srebrny medalista (zawsze za Emilem Zatopkiem), a w mistrzostwach Europy 2-krotny srebrny medalista (też za Emilem Zatopkiem). W 1956 roku na igrzyskach Olimpijskich w Melbourne w biegu maratońskim zdobył złoty medal, a jego przyjaciel Emil Zatopek, przybiegł na 6 miejscu. Za metą czekał na niego francuski biegacz. Po raz ostatni zdobył mistrzostwo Francji w maratonie w 1966 roku, mając 45 lat. W Crossie Narodów indywidualnie zdobył 7 medali (5 złotych w latach 1949-1956), w klasyfikacji drużynowej 6 medali (4 złote). Polski maratończyk, 6-krotny medalista mistrzostw kraju Euzebiusz Fert (Strzelce Opolskie) swój złoty medal (zdobył ich dwa) mając 47 lat uzyskał rekord życiowy na tym dystansie 2:38,06.

FRANJO MICHALIC

Jugosłowiański biegacz urodzony w roku 1920, złoty medalista w Crossie Narodów – Cardiff (Walia) 1958 rok, a brązowy medal w drużynie zdobył w Paryżu w 1953 roku. W 1958 roku wygrał maraton w Bostonie, a dwa lata wcześniej na Olimpiadzie Melbourne zdobył w maratonie srebrny medal (2:26,32). Startował głównie w biegach ulicznych i przełajowych, ale i na bieżni zdobywając w 1951 roku srebrny medal na dystansie 10,000 metrów w Igrzyskach Śródziemnomorskich. W 1957 roku wygrał maraton w Atenach i Moskwie. Był 3-krotnym olimpijczykiem 1952 – 10,000m, 18 miejsce; 1956 – maraton, srebrny medal; 1960 – maraton, 12 miejsce (2:21,56). Startował również w Brazylii, w Sao Paulo w biegach sylwestrowych zdobywając 2-krotnie II miejsce i 1 raz trzecie (1951-1954). Był 14-krotnym mistrzem Jugosławii, ani razu w maratonie. Jeszcze w 2009 roku z jego 25 rekordów kraju 3 były nadal aktualne.

TRACY SMITH

Amerykański Biegacz w Crossie Narodów w 1966 roku zdobył jedyny dla USA brązowy medal na przestrzeni lat 1903-1972. Inne osiągnięcia: wygrał US Olympic Trials 10,000 m w Lake Tahoe w 1968 roku pokonując m.in. Złotego medalistę dystansu 5,000m z Igrzysk Olimpijskich w Rzymie – Murraya Halberga.

W rankingu USA w latach 1965-1972 na dystansach 5 i 10 tys. metrów zajmował miejsca osiem razy w dziesiątce zawodników. Najwyższe – pierwsze – zdobył 3-krotnie; drugie i trzecie – jeden raz.

RHADI BEN ABDESSELAM

W roku rzymskiej olimpiady (1960) zdobył złoty medal w Crossie Narodów indywidualnie w Hamilton (Szkocja). Natomiast w maratonie olimpijskim przegrał złoto z Etiopczykiem Abebe Bikila. Marokańczyk na tych igrzyskach w biegu na dystansie 10,000m zajął 14 miejsce. Miała wówczas 31 lat.

Abebe Bikila ponownie zdobył olimpijskie złoto w Tokio w 1964 roku. Do trzecich igrzysk w 1968 roku wystartował też w maratonie, ale dobiegł tylko do 17 kilometra. Kontuzja. Medal złoty zdobył Mamo Wolde – Etiopia.

W 1966 roku drugi Marokańczyk w Crossie Narodów w Rabacie też zdobył in indywidualnie złoty medal. Obaj Marokańczycy startując w drużynie zdobyli 3 medale, w roku 1972 – srebrny i w latach 1964-1966 – dwa medale brązowe.

GASTON ROELANTS

Belgowie w latach 1920 – 1972 w Crossie Narodów indywidualnie i drużynowo zdobyli 37 medali. 20 (7-6-7) z nich zdobył **Gaston Roelants (1937)**. Jego dorobek medalowy w igrzyskach olimpijskich i mistrzostwach europy przedstawia się następująco: razem zdobył 5 medali (2-1-2). W latach 1962-1964 startował na 4 igrzyskach olimpijskich: w Rzymie IV miejsce 3000 pp; Tokio – złoty medal, 3000pp; Mexico – VII miejsce, 3000pp; Monachium, maraton – DNF.

Był rekordzistą świata na dystansie 3000pp (8:26,4) – 1965, oraz na dystansie 20,000 m (57:44,4) i w biegu godzinnym (20,878m w 1972 roku).

MOHAMED GAMMOUDI

W latach 1965 i 1968 złoty i brązowy medal w Crossie Narodów indywidualnie. W Igrzyskach Olimpijskich w Tokio, Mexico, Monachium zdobył 4 medale (1-2-1) na dystansach 5 i 10 tys metrów. Był również złotym medalistą w Igrzyskach Śródziemnomorskich 1963 i 1967, na dwóch dystansach: 5 i 10 tys. metrów.

JAN STEWART

Szkot urodził się w 1949 roku. W Crossie Narodów indywidualnie zdobył 1 brązowy medal w 1972 roku. W Mistrzostwach Europy w Atenach w 1969 roku, zdobył złoty medal na dystansie 5,000m. W tym samym roku powtórzył sukces w halowych mistrzostwach europy na dystansie 3,000 metrów. 1970 roku zdobył złoty medal w Igrzyskach Wspólnoty Brytyjskiej. W Igrzyskach Olimpijskich 1972 roku na dystansie 5,000m, zdobywając medal brązowy „zepchnął” z podium amerykańską legendę biegów długich – Steve'a Prefontaine. Steve i jego trener Bill Bowerman chcieli na tych igrzyskach zdobyć złoty medal wraz z rekordem świata na dystansie 5,000 metrów.

Steve Prefontaine (1951-1975) był amerykańskim biegaczem olimpijskim, który w latach 70tych ubiegłego wieku spowodował nagły popyt na jogging. Pobył i utrzymał wszystkie rekordy na różnych mityngach od mili do 10,000 metrów. Prefontaine zginął tragicznie w wypadku samochodowym. Miał 24 lata. Zrealizowano o nim filmy biograficzne p.t.: „Przed Metą” oraz „Prefontaine. Od 1975 roku organizowany jest Eugene mityng lekkoatletyczny Prefontaine Classic upamiętniający zmarłego biegacza. O ceremonii pogrzebowej trzeba posłuchać – opowiem ją w Henrykowie (10.08.2013), lub na którymś z wcześniejszych biegów. Tego inaczej nie da się przeżyć. Osobiście nie słyszałem o podobnej ceremonii biegacza.

RONALD „RON” HILL

Angielski biegacz urodzony w 1938 roku. W latach 1964 w Dublinie i w 1968 w Tunisie indywidualnie zdobył 2 srebrne medale dodając 2 następne w konkurencji drużynowej – złote – raz cztery (2-2-0). Startował na Igrzyskach Olimpijskich w 1968 roku w Meksyku, w biegu na dystansie 10,000m, zajmując 7 miejsce w czasie 29:53,2. W Mistrzostwach Europy w 1969 roku w Atenach wygrał maraton w czasie 2:16,48. W helsinkach 2 lata później zdobył brązowy medal na tym samym dystansie z lepszym wynikiem – 2:14,34.

W 1975 roku Ron biegał w Polsce. W Dębnie Lubuskim w maratonie zwyciężył, a wynik 2:12,34 dał mu 8 miejsce na świecie. Jego rekord życiowy to 2:09,28. Ron Hill startował w maratonach olimpijskich w Tokio i w Monachium, a w roku 1970 wygrał 74 edycję Boston Maraton, z rekordem trasy 2:10,30 i Commonwealth Games Maraton.

Ciekawostka: Ron Hill – 48 lat prawie bez dnia przerwy, w którym by nie biegał. Brytyjczyk rozpoczął swój życiowy maraton a la Forrest Gump od 20 grudnia 1964 roku. Od tej daty jedynie przez 11 dni z przyczyn niezależnych nie biegał. Ron Hill przebiegał codziennie minimum 1 milę. Jak sam obliczył do 9 grudnia 2012 roku biegał 17 546 dni pod rząd. To z kolei przenosi się na dystans 157 000 mil (251 200 km), a to oznacza, że łącznie obiegi kulę ziemską już 6-krotnie i pokonał połowę odległości z Ziemi na księżyc. Pytany, czy może nie powinien zakończyć swojego „biegowego maratonu” gdy osiągnie jubileuszowy pułap 50 lat codziennego biegania. Odpowiada, że nie widzi powodu, dla którego miałby to zrobić. „Bieganie sprawia, że jestem sprawny fizycznie, czuję się też szczęśliwy, po co zatem miałbym z tego rezygnować” - mówi to z uśmiechem.

DAVE BEDFORD

Anglik, który w Crossie Narodów w 1971 roku indywidualnie i drużynowo zdobył dwa złote medale. Urodził się w 1949 roku. Był rekordzistą świata na dystansie 10,000m (27:30,80) w 1973 roku. Na Igrzyskach Olimpijskich w Monachium startował na dystansie 10,000m i zajął w finale 6 miejsce (28:05,44). Był rekordzistą Wielkiej Brytanii na dystansach 3,000pp i 5,000m.

Ciekawostki z życia sportowego wielkiego i ciekawego biegacza:

Fragment wywiadu Adama Kleina z Bedfordem w 2008 roku. Bedford był gościem Maratonu Warszawskiego (dyrektor MW Marek Tronina).

AK: - „W swoich latach zawodniczych wywoływałeś wiele kontrowersji, nadal budzisz emocje, choćby kiedy się przeczyta jakieś dyskusje na Twój temat, zarzucają Ci arogancję. Zwłaszcza jeden przypadek wydaje się niezwykły i nie wiem czy to jest prawda. Podobno kiedy na konferencji przed Mistrzostwami Europy w Helsinkach powiedziałeś, że nie wiesz kto to był Vaatainen. W trakcie biegu przed ostatnim okrążeniem on Ci się przedstawił „Jestem Vaatainen” i Cię zostawił z tyłu.”

DB: - „Tak, to prawdziwa historia, nie znałem go wcześniej. W trakcie jakiegoś biegu na 5,000 m chyba w Rzymie, wygrałem z nim o 30 sekund. Więc kiedy się mnie zapytali czy się go obawiam powiedziałem, że nie, że nie wiem kto to jest. I rzeczywiście on miał wtedy wielki występ. Ostatnie koło pobiegł w 53,8 sekundy. A moja życiówka na 400m to było 56 sekund, więc co mogłem zrobić.”

Bedford był dyrektorem Maratonu Londyn do 2012 roku.

Kiedyś jako zawodnik po fatalnym maratonie, tuż po wyjściu z nocnego lokalu i stając na starcie powiedział, że nigdy więcej nie pobiegnie tego dystansu. Jednak w wieku 31 lat zdobył tytuł Mistrza Londynu.

W dalszej części wywiadu Adama Kleina padło pytanie: „Czy prowadziłeś dziennik treningowy” - Bedford odpowiedział „Na pewno tak, ale mogę Ci z pamięci podać jak wyglądał mój trening poza okresem startowym.”

Sobota	Rano	24km
	Wieczór	16km, Fartlek
Niedziela	Rano	32 km, czasem 40 km, okazjonalnie 48km
	Wieczór	11 km
Poniedziałek	Rano	55min – 1h spokojnie
	Lunchtime	Bieg ciągły 30 min lub około 8km
	Wieczór	1h – 1:30 h spokojnie
Wtorek	Rano	55min – 1 h spokojnie

	Lunchtime	20x100m z przerwą 100m w truchcie
	Wieczór	Bieżnia 30x400m/200m przerwa, lub 30x300
Środa	Rano	55min -1 h spokojnie
	Lunchtime	Bieg ciągły 30 min lub około 8 km
	Wieczór	1 h – 1:30 h spokojnie
Czwartek	Rano	55 min – 1 h spokojnie
	Lunchtime	20x100m z przerwą 100 w truchcie
	Wieczór	5x1 mila lub 8x800 metrów lub 12-16x600m
Piątek	Rano	55 min – 1 h spokojnie
	Lunchtime	Bieg ciągły 30 minuty lub ok. 8 km
	Wieczór	1h – 1:30 h spokojnie

AK: - Co masz na myśli mówiąc „bieg ciągły”? Jakie tempo?

DB: - Nigdy nie biegałem powoli, ten ciągły był po 3:14, ale nawet moje niedzielne 40-to kilometrowe długie wybiegania były po 3:30

AK: - Czy teraz komuś polecasz takie treningi?

DB: - Ja nie trenuję nikogo, ale myślę, że gdyby teraz ktoś chciał to wykonywać, to musiałby mieć dobre wsparcie medyczne, masaż raz dziennie, żeby poluzować, zrelaksować mięśnie.

Najlepszym komentarzem do tego treningu niech będzie opinia zawodnika i trenera Marcina Nagórka (o którym pisałem poprzednio): „Jak ktoś potraktuje edukacyjnie, tym lepiej. Takie teksty przełamują pewną barierę psychiczną. U nas ludzie biegają 80km/tygodniowo i wydaje im się, że wykonują tytaniczną pracę. Jak poczytają o takich ludziach, zrozumieją skąd się biorą sukcesy na światowym poziomie, nabiorą respektu, może zastanowią się zanim rzucają hasło typu „wszyscy koksują”.”

Pamiętam jak opowiadałem koledze z grupy po powrocie z USA, że widziałem Kenijczyków biegających 200tki na przerwie 20 sekund. Nie wierzył, dopiero jak sam wyjechał zagranicę, zobaczył, zmienił zdanie. Czytanie takich tekstów pozwala zrozumieć, że ludzkie granice możliwości są czasami poza naszą wyobraźnią.

Daleko nie ma co szukać, Bedford Bedfordem, ale nasz Michał Smalec, z którym robiliśmy wywiad też pracuje i biega bardzo dużo. Może nie ponad 300, ale grubo ponad 200 – owszem. Pierwsze rezultaty już ma.

Zresztą – w biegach długich duże bieganie to podstawa wszelkiego myślenia o wyniku.

JUNIORZY - MĘŻCZYŹNI

W 1940 roku w Paris/Bois de Boulogne (Francja) odbył się bieg juniorów, którego zwycięzcą został Frank Aaron (Anglia – 27:51), srebrny medal zdobył Francuz Gaston Cottin – 28:00; brązowy Jack Timmins (Anglia) – 28:09. Drużynowo FRA – 34 p.; ANG – 60 p.; BEL – 102 p.;

Były to Zawody nieoficjalne. Po 21 latach juniorzy powrócili do rywalizacji w Crossie Narodów oficjalnie. W 1961 roku w Nantes we Francji pierwszymi medalistami zostali dwaj Angielscy biegacze: Colin Robinson – ZŁ, 26:21 i Alan Simmpson – SR, 26:25. Brązowy medal dla Hiszpana Mariano Haro 26:26, który w przełajowych Mistrzostwach Świata w kategorii seniorów, w latach

1973 – Waregem i 1974 – Monza i 1975 w Rabacie zdobył 3 srebrne medale w klasyfikacji indywidualnej z najlepszym czasem 35:21 z Rabatu.

W Igrzyskach Olimpijskich Mariano startował dwukrotnie – w Monachium (1972) i w Montrealu (1976) na dystansie 10,000m zajął 4 i 6 miejsce z lepszym wynikiem 27:48,14.

W 12 edycjach rozdano 72 medale w obu klasyfikacjach. W indywidualnej najwięcej medali złotych zdobyli Anglicy – 18 (6-8-4), a ich dwaj biegacze zdobyli po dwa medale, w roku 1968 w Tunisie i w 1969 w Clydebank (SKO) John Bednarski zdobył złoto i srebro. Natomiast Dawid Walker w 1964 w Dublinie i w 1965 roku w Ostendzie – srebrny i brązowy medal.

Najlepszy wynik – 19:38 – uzyskał w roku 1969 będąc juniorem Dave Bedford, który w 1971 roku w San Sebastian w klasyfikacji seniorów zdobył dwa złote medale indywidualnie i drużynowo.

Klasyfikacja indywidualna juniorów 1961 – 1972

Na II miejscu w klasyfikacji indywidualnej znaleźli się Szkoci 6 (2-1-3).

Na III miejscu Belgowie 5 (1-3-1)

Na IV miejscu Maroko i Italia 2 (1-0-1)

Na VI – ESP, TUN, IRE – po jednym medalu, brązowy - srebrny - złoty

Klasyfikacja drużynowa juniorów 1961 – 1972 + razem

	IN	DR	R
Anglia	18	12	30
SCO	6	6	12
BEL	5	5	10
Maroko	2	5	7
ITA	2	3	5
ESP	1	3	4
TUN	1	1	2
IRE	1	1	2

CROSS NARODÓW – KOBIETY

Przyjąłem, że rozpoczęcie rywalizacji pań w Crossie Narodów to rok 1931, a zakończenie 1972. W tym przedziale lat podam wszystko to co uważam za istotne dla omawianej konkurencji.

Cz I to nieoficjalne zmagania pań z dwoma zwycięstwami w latach 1931 – 1932 Angielskiej biegaczki Gladys Lunn (1908 – 1988), zdobyła 2 złote indywidualnie i 2 złote medale drużynowo.

W latach 1934 – 1938 w Igrzyskach Wspólnoty Brytyjskiej w Londynie zdobyła 2 złote medale w biegu na dystansie 880 jardów i w rzucie oszczepem, a w Sydney 4 lata później w tych samych zawodach zdobyła brązowy medal w rzucie oszczepem.

6-krotną złotą medalistką w Crossie Narodów jest kolejna Angielska biegaczka Diane Leather, która w konkurencji indywidualnej i drużynowej w latach 1954, 55, 57, a w 1956 indywidualnie zdobyła brązowy medal – razem 7 medali dla Diany.

W tej pierwszej części najlepszy rezultat uzyskała w roku 1931 Gladys Lunn 11:12 oraz 4 inne Angielskie biegaczki pobięły poniżej 12 minut, m.in.: w 1957 roku Diane Leather.

Cz. II Cross Narodów 1967 – 1972 – kobiety

Odbyło się 8 edycji. Wszystkie złote medale indywidualnie i drużynowo dla Anglii, 5 dla SCO, 3 dla FRA w klasyfikacji drużynowej ale ze srebra. W klasyfikacji indywidualnej w omawianym okresie podział 16 medali srebro i brąz jest następujący: Anglia – 13 (0-7-6), Francja – 3 (0-1-2)

Od 1967 – 1972 roku Cross Narodów był oficjalnymi mistrzostwami kobiet pod egidą (1903 – 1971) Międzynarodowej Unii Biegów Przełajowych.

Na początku lat 70tych imprezę przyjął IAAF.

International Association of Athletics Federations, IAAF (pol. Międzynarodowe Stowarzyszenie Federacji Lekkoatletycznych.). IAAF została założona w 1912 roku w Sztokholmie. Zrzesza ona obecnie 212 federacji co sprawia, że ma więcej członków niż ONZ i jest największą sportową organizacją na świecie. Obecnym przewodniczącym IAAFu jest Senegalczyk Lamine Diack, który swoją funkcję sprawuje od 8 listopada 1999 roku.

W ramach obchodów roku (100lecie) do IAAF Stulecia, IAAF Hall of Fame został zainaugurowany w 2012 roku jako doskonały sposób na cześć naszych najwybitniejszych sportowców i podnoszeniu świadomości publicznej naszego sportu i jego bogatej historii.

To było moim mottem do napisania tego artykułu. RW

W 1967 roku W Barry (Walia) Doris Brown (USA) rozpoczęła zdobywanie złotych medali w klasyfikacji indywidualnej. Zdobyła ich 4 z rzędu, a piąty indywidualny i złoty również w 1971 roku. W klasyfikacji drużynowej zdobyła 5 medali – dwa złote (1968-69), dwa srebrne (1970-72) i jeden brązowy (1971) – razem 10 (7-2-1). Doris urodziła się w roku 1942, a studia uniwersyteckie ukończyła w 1969. Była pierwszą kobietą, która pokonała dystans 1 mili poniżej 5 minut – 4:52. Posiadała najlepszy wynik na świecie na dystansie 440 jardów. Brown reprezentowała USA na Igrzyskach Olimpijskich w Meksyku – na dystansie 800m, wynikiem 2:03,98 – zdobyła 5 miejsce i w Monachium. W 1976 roku wygrała Maraton Vancouver i zajęła 2 miejsce w Maratonie Nowojorskim.

Cross Narodów w 1970 roku były dwa biegi – edycja A w USA, w miejscowości Frederick; edycja B, we Francji w Vichy. W tym drugim biegu złoto zdobyła Włoszka Paola Pigni-Cacchi, a srebrny medal dla Polskiej zawodniczki Zofii Kołakowskiej-Siennickiej (ur. 1948).

Paola Pigni-Cacchi w Crossie Narodów zdobyła złoty medal indywidualnie i brązowy w drużynie. W przełajowych Mistrzostwach Świata wygrała 2 pierwsze edycje – indywidualnie oraz drużynowo zdobyła złoty i srebrny medal. Była dwukrotną uczestniczką Igrzysk Olimpijskich w latach 1968-1972. Na tych drugich Igrzyskach zdobyła brązowy medal w biegu na dystansie 1500m. Była 6-krotną mistrzynią Włoch w biegach przełajowych (1967-74). Zdobyła brązowy medal w Mistrzostwach Europy na dystansie 1500m w Atenach w 1969 roku. W Igrzyskach Śródziemnomorskich 1975 roku zdobyła dwa złote medale na dystansach 800 i 1500m. W 1971 roku medal srebrny na dystansie 1500m.

Srebrny medal w 1970 roku – edycja B – zdobyła Zofia Kołakowska-Siennicka, KS Spójnia Warszawa, Gwardia Olsztyn. Srebrna medalistka Europejskich Igrzysk Halowych 1969 w sztafecie. Halowa mistrzyni Europy w biegu na 800m – 1970 rok. 4-krotna mistrzyni Polski w biegach na 800 i 1500m; 4-krotna rekordzistka kraju na 1500m (4:18,6 – 1971). W przełajowych Mistrzostwach

Polski zdobyła 4 medale: dwa złote, dwa srebrne w latach 1968, 69, 70, 74.

Anglicy w konkurencjach indywidualnych i drużynowych mężczyzn, juniorów i kobiet w latach 1903 – 1972 zdobyli:

Mężczyźni: 149 (76-41-32)

Juniorzy: 33 (17-11-5)

Kobiety 41 (21-10-10)

---

223 (114-62-47)

Francja: 90 (26-38-26)

Belgia: 49 (11-19-19)

Bieg przełajowy na Igrzyskach Olimpijskich

1904 Saint Louis, USA – III IGOL; były to Igrzyska towarzyszące wystawie światowej zorganizowanej dla uczczenia setnej rocznicy nabycia przez Stany Zjednoczone stanu Luiziana.

Bieg przełajowy rozegrały między sobą reprezentacje akademickie. Zwyciężył zespół USA – Nowy York, A.C przed zespołem USA – Chicago, A.A. Była to rywalizacja drużynowa.

1912 Sztokholm, Szwecja – V IGLO;

Indywidualnie złoty medal dla Hannes Kolehmainen (FIN) 45:11,6.

Srebro: Hjalmar Andersson (SZW) 45:44,8

Brąz: John Eke (SZW) 46:37,6

Drużynowo złoto SZW 10p; Srebro FIN 11p.; Brąz GBR 49p.

Sylwetka zwycięzcy

Juho „Hannes” Kolehmainen (1889 – 1966) legenda światowych biegów długich. Podczas Igrzysk Olimpijskich w Sztokholmie zdobył 3 złote medale. 8 lat później w Antwerpii (1920) wygrał olimpijski maraton. W 1952 raz Paavo Nurmi zapalał znicz olimpijski podczas ceremonii otwarcia Igrzysk Olimpijskich.

Igrzyska Olimpijskie w Antwerpii, Belgia 1920 rok – VII

Indywidualnie złoto Paavo Nurmi (FIN) 27:15,0;

srebro: Erik Backman (SZW) 27:15,6

brąz: Heikki Liimatainen (FIN) 27:37,0

Drużynowo:

złoto: FIN 10p; srebro: GBR 21p; brąz SZW 23p.

Sylwetka zwycięzcy:

Paavo Nurmi (1897-1973) 9-krotny mistrz olimpijski, w tym 6-krotnie w konkurencjach indywidualnych. 4-krotny złoty medalista w biegach przełajowych indywidualnie i drużynowo. 12-krotny medalista Igrzysk Olimpijskich: 1920, 1924, 1928. Nurmi był wielokrotnym rekordzistą świata w biegach od 1500m do 20km. Podczas ceremonii otwarcia Igrzysk Olimpijskich w 1952 roku w Helsinkach zapalał znicz olimpijski. Był pierwszym sportowcem, któremu za życia wystawiono pomnik na stadionie olimpijskim w Helsinkach.

Igrzyska Olimpijskie w Paryżu 1924 – VIII

Paryż, który był organizatorem igrzysk olimpijskich po raz drugi był jednocześnie miejscem pożegnania się z działalnością w MKOL twórcy nowożytnych igrzysk – barona Pierre'a de Coubertina (1863-1937).

Pierre de Coubertin, historyk i pedagog uważany za ojca nowożytnego ruchu olimpijskiego. Założyciel i drugi przewodniczący (1896-1925) Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOL).

Bieg przełajowy, indywidualnie:
złoto: Paavo Nurmi (FIN) 32:54,8
srebro: Ville Ritola (FIN) 34:19,4
brąz: Earl Johnson (USA) 35:21:0

Drużynowo:

złoto: FIN 11p.; srebro USA 14p.; brąz FRA 20p.

Sylwetka zwycięzcy przedstawiona w poprzednich igrzyskach.

WKB Meta Lubliniec. Kapitan Zbigniew Rosiński jest organizatorem i prezesem tego klubu, w którym z wielu biegów aktualnie rozgrywanych, pierwszym był Przełajowy Bieg o Nóż Komandosa.

WKB Meta Lubliniec. Bieg o Nóż Komandosa poprzedzany był zawsze biegami dla dzieci i młodzieży. Miałem przyjemność wielokrotnie komentować wyżej wymienioną imprezę.

Opracował Rafał Wilczyński – komentator biegów ulicznych, przelajowych i górskich oraz Nordic Walking. 25-01-2013